

Försäkringsvillkor 701 Folksam ömsesidig livförsäkring
Gäller avtal tecknade från 2006-01-01

Traditionell kapitalförsäkring och kapitalivränta

Innehållsförteckning

A. Försäkringsavtalet	3
B. Försäkringens ikraftträdande	3
C. Ogiltigt försäkringsavtal och ansvarighet vid oriktiga uppgifter	4
D. Bestämmande av premie och försäkringsbelopp	4
E. Premiebetalning	5
F. Premiefrielse	7
G. Återköp, flyttning, fribrev, belåning, pantfattning och överlåtelse.	8
H. Ändring av försäkringsavtal	9
I. Överskottsfordelning och återbäring	9
J. Efterlevandeskydd.	11
K. Förmånstagarförordnande	11
L. Åtgärder för utbetalning eller premiebefrielse	12
M. Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser	12
N. Inskränkningar i försäkringens giltighet	13
O. Force majeure	14
P. Personuppgiftslagen	14
Q. Årlig information	15
Om vi inte skulle komma överens.	16
Begreppsförklaringar	18

Allmänna villkor för traditionell kapitalförsäkring och kapitallivränta

A. Försäkringsavtalet

Försäkringstagaren ingår avtal med Folksam ömsesidig livförsäkring, organisationsnummer 502006-1585, som i dessa villkor anges som Folksam Liv.

För försäkringsavtalet gäller vad som anges i försäkringsbrevet och därtill hörande handlingar, i dessa villkor samt i försäkringsavtalslagen och allmän svensk lag i övrigt.

Angående försäkringstagarens rätt att ångra avtalet, se Aktuella regler och avgifter.

Folksam Liv har rätt att säga upp försäkringsavtalet före försäkringstidens utgång, om försäkringstagaren grovt åsidosatt sina förpliktelser mot Folksam Liv eller om det finns andra synnerliga skäl.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren skriftligen lämnat till Folksam Liv. Om någon uppgift som försäkringstagaren lämnat är oriktig eller ofullständig, gäller vad som för sådant fall stadgas i försäkringsavtalslagen och i dessa villkor. Har sådan uppgift lämnats av den försäkrade gäller detsamma som om denne varit försäkringstagare.

Till avtalet hör vid var tid gällande Aktuella regler och avgifter.

B. Försäkringens ikraftträdande

Folksam Livs ansvarighet inträder dagen efter att ansökan avsänts under förutsättning att ansökningshandlingarna är fullständiga och att försäkringen enligt tillämpade bedömningsregler kan beviljas mot normal premie och utan förbehåll samt att det inte av ansökningshandlingarna eller på annat sätt framgår att försäkringen ska träda i kraft senare. Premiefrielse är ett fristående försäkringsmoment. Det innebär att avslag eller förbehåll som enbart avser premiefrielse inte inverkar på ikraftträdandet av övriga försäkringsmoment.

Om Folksam Liv enligt tillämpade regler ska återförsäkra del av försäkringen på grund av dess storlek, inträder ansvarigheten för denna del dock först när återförsäkringen beviljats.

Kan försäkringen beviljas endast mot förhöjd premie eller med förbehåll, inträder Folksam Livs ansvarighet dagen efter att försäkringstagaren antagit och avsänt/avlämnat bolagets erbjudande om försäkring på dessa villkor. Om Folksam Liv inte kan bevilja försäkring återbetalas erlagd premie med avdrag för eventuella kostnader.

C. Ogiltigt försäkringsavtal och ansvarighet vid oriktiga uppgifter

Om försäkringsavtalet är ogiltigt eller Folksam Liv är fritt från ansvarighet enligt försäkringsavtalslagen är Folksam Livs betalningsskyldighet inskränkt till ett belopp motsvarande högst återköpsvärdet för försäkringen. Sådant återköpsvärde beräknas efter den högsta så kallade dödlighetsförhöjning som Folksam Liv tillämpar för sådana försäkringsrisker.

Om oriktiga uppgifter enligt försäkringsavtalslagen lämnats och riktiga uppgifter skulle ha lett till förbehåll eller förhöjd premie, nedsätts försäkringsbeloppet i motsvarande mån. Om riktiga uppgifter hade lett till förbehåll avseende försäkringens giltighet, gäller försäkringen med sådant förbehåll. Om riktig uppgift hade lett till att försäkringen inte beviljats kan avtalet vara ogiltigt och/eller Folksam Liv vara fritt från ansvar för inträffat försäkringsfall. Återköpsvärde beräknas efter det dödlighetsantagande som skulle ha gällt om riktiga uppgifter hade lämnats.

D. Bestämmande av premie och försäkringsbelopp

Försäkringar kan tecknas med olika premiebetalningssätt; Löpande fast

premie, engångspremie eller löpande engångspremie. Vilket premiebetalningssätt som gäller framgår av försäkringshandlingarna.

Samband mellan premie och försäkringsbelopp fastställs matematiskt med beaktande av vissa antaganden. För ett bestämt försäkringsbelopp beräknas premierna i enlighet med antaganden om ränta, dödlighet, driftskostnader och avkastningsskatt. För en bestämd premie beräknas försäkringsbeloppet på motsvarande sätt. För premiefrielseförsäkring tillkommer antaganden om sjuklighet.

Inbetalda löpande premier respektive inbetald engångspremie skapar ett garantivärde (tekniskt återköpsvärde), som säkerställer utbetalning av det vid avtalets ingående bestämda försäkringsbeloppet. För löpande fast premie gäller antagandena vid tecknandet av försäkringen även för framtida premier enligt avtalet, med undantag för avkastningsskatt och premiefrielseantaganden.

För avtal med löpande engångspremie bestäms ett delförsäkringsbelopp för varje inbetald premie. Summan av dessa delförsäkringsbelopp blir det slutliga försäkringsbeloppet. Varje sådan försäkringsdel bestäms enligt de antaganden som Folksam Liv bestämt vid varje premieinbetalningstillfälle.

Antaganden om ränta

Räntan antas till en viss procentsats från vilken görs avdrag för avkastningsskatt och driftskostnader. Aktuellt antagande vid tecknandet framgår av Aktuella regler och avgifter.

Antaganden om avkastningsskatt

Avdrag för avkastningsskatt följer gällande regler för beskattning. Om reglerna ändras kan det leda till lägre eller högre försäkringsbelopp för såväl tidigare gjorda som kommande premieinbetalningar.

Antaganden om dödlighet

Genomsnittlig årlig dödsfallssannolikhet för försäkrad beräknas efter tillgänglig statistik för ålder och kön samt riskklassindelningar med ett säkerhetstillägg.

Antaganden om driftskostnader

Antaganden om driftskostnader eftersträvar att minst täcka Folksam Livs verkliga kostnader. Vid bestämmande av försäkringsbelopp eller premie sker belastning för driftskostnader på premie respektive försäkringsbelopp samt genom avdrag på ränteantagandet och i vissa fall förhöjning av dödlighetsantagandet.

Vid beräkning av andel i överskott tillämpas andra kostnadsbelastningar.

Antaganden för premiefrielseförsäkring

Premie för tilläggsförsäkring för rätt till premiefrielse vid långvarig arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfallsskada grundas på den försäkrades ålder (nästa födelsedag) vid försäkringens tecknande och på sjuklighetsantaganden. Om den försäkrade bedöms ha en hälsa som innebär en högre risk än normalt, tas förhöjd premie ut beroende på riskklassindelning. Premien för tilläggsförsäkringen utgör ett tillägg till premien för försäkring utan rätt till premiefrielse.

Folksam Liv har rätt att på försäkringens årsdag ändra premien, om tilläggsförsäkringens ekonomi skulle motivera detta.

E. Premiebetalning**Första premien**

Första premien ska betalas inom 14 dagar från den dag Folksam Liv avsänt avi om premien. Betalas inte premien inom denna tid, sägs försäkringen upp och träder ur kraft 14 dagar efter uppsägningen, om inte premien betalas inom denna frist.

Förnyelsepremie (löpande fast premie)

Förnyelsepremie ska betalas senast en månad efter att Folksam Liv avsänt avi om premie. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

Betalas inte förnyelsepremien inom denna tid, sägs försäkringen upp. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter avsändandet om inte premien betalas inom denna frist.

Eventuellt efterlevandeskydd beräknas i så fall efter dittills inbetalda premier. Efterlevandeskydd utöver återbetalningsskydd samt endast efterlevandeskydd läggs i fribrev och försäkringsbeloppet reduceras. Om fribrevsvärde saknas upphör försäkringen att gälla.

Om försäkringen innehåller premiefrielse upphör denna att gälla.

Återupplivning

Försäkringen kan återupplivas till sin tidigare omfattning genom att den utestående premien betalas inom tre månader från det att uppsägningen fått verkan. Återupplivas försäkringen ansvarar Folksam Liv från och med dagen efter den dag då premiebeloppet betalas.

Utsträckt ansvarstid

Om försäkringstagaren inte har kunnat betala premien på grund av svår sjukdom, frihetsberövande, utebliven pension eller utebliven lön från sin huvudsakliga anställning eller liknande hinder, får uppsägningen verkan tidigast en vecka efter det att hindret har fallit bort, dock senast tre månader efter uppsägningsfristens utgång. Om försäkringen gäller för dödsfall och sådant inträffar under den utsträckta ansvarstiden, avräknas premien från försäkringsförmånerna.

Terminspremie

Terminspremie utgörs av beräknad eller bestämd årspremie fördelad på antal betalningsperioder.

Växande premie

Om försäkringen är tecknad med växande premie framgår det av försäkringsbrevet. Premien ändras på försäkringens årsförfallodag.

Utmättningsfrihet

För att en försäkring ska vara utmättningsfri under försäkringstiden krävs att premiebetalningen är någorlunda jämnt fördelad.

F. Premiefrielse vid sjukdom och olycksfallsskada

Om försäkringen innehåller rätt till premiefrielse framgår det av försäkringsbrevet.

Rätt till premiefrielse

Om den försäkrade på grund av sjukdom eller olycksfall får arbetsförmågan nedsatt med minst hälften, föreligger rätt till premiefrielse för den tid sådan arbetsförmåga i oavbruten följd varar utöver den avtalade karenstiden. Med sjukdom jämställs isolering som smittbärande enligt myndighets föreskrift. Beror arbetsförmågan på missbruk av alkohol, andra berusningsmedel, sömnmedel, dopningsmedel eller narkotiska medel kan rätten till premiefrielse sättas ned helt eller delvis.

Premiefrielse gäller för avtalad premie. Avgift för premiefrielsen beräknas utifrån den avtalade premien.

Hel arbetsförmåga medför rätt till fullständig premiefrielse. Nedsättning av arbetsförmågan med minst hälften medför rätt till befrielse från så stor del av premien som motsvarar nedsättningen, under förutsättning att resterande del av premien betalas.

Vid försäkring med växande premie görs inga höjningar av premienivå och efterlevandeskydd under

period med premiefrielse.

Premiebetaling under period med premiefrielse sker månadsvis.

Premiefrielse medges inte för tid före 16 års ålder och inte heller för tid efter fyllda 65 år.

Karenstid

För premiefrielse gäller tre månaders karens om inte annat avtalats. Rätt till premiefrielse inträder när den försäkrade på grund av arbetsförmåga orsakad av sjukdom eller olycksfallsskada blir berättigad till sjukersättning enligt lagen om allmän försäkring (eller motsvarande ersättning enligt lagen om allmän försäkring vid långvarig arbetsförmåga).

Bedömning av arbetsförmåga

Till grund för bedömning av arbetsförmåga läggs sådana skador och symtom som kan fastställas objektivt.

Bedömningen sker med hänsyn till den försäkrades förmåga att trots sjukdomen eller olycksfallsskadan utföra sitt vanliga arbete eller annat arbete som motsvarar hans/hennes krafter och färdigheter och som rimligen kan begäras av honom/henne med hänsyn till ålder, utbildning, tidigare verksamhet och bosättningsförhållanden.

Försäkringstagaren är skyldig att

utan dröjsmål anmäla till Folksam Liv om graden av arbetsförmåga förändras.

Premiefrielseavgift

Avgiften för premiefrielse bestäms av Folksam Liv för ett år i taget.

G. Återköp, flyttning, fribrev, belåning, pantsättning och överlåtelse

Återköp

En försäkring kan innehålla en möjlighet att bryta försäkringsavtalet genom återköp, det vill säga en engångsutbetalning av garantivärdet (tekniska återköpsvärdet) eller del därav. Med garantivärde (tekniskt återköpsvärde) avses det vid varje tidpunkt beräknade värdet av Folksam Livs förpliktelser enligt försäkringsavtalet med hänsyn till dittills inbetalda premier. Beräkning sker med beaktande av antaganden om dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och ränta. Vid delåterköp reduceras försäkringsbeloppet i motsvarande mån. Rätt till fortsatt riskförsäkring finns inte.

Vid helt återköp upphör försäkringen att gälla.

Regler om återköp och återköpsavgifter framgår av Aktuella regler och

avgifter och kan ändras av Folksam Liv.

En kapitallivränteförsäkring kan inte återköpas.

Flyttning

Regler om flyttningsrätt och avgifter framgår av Aktuella regler och avgifter.

Fribrev

Om premie inte längre betalas för försäkring med löpande fast premie beräknas ett reducerat försäkringsbelopp (fribrevsvärde) med hänsyn till dittills inbetalda premier.

Folksam Liv har rätt att i stället för att utfärda fribrev utbetala garantivärdet (återköpsvärdet), reducerat med återköpsavgift, om fribrevsvärdet blir för lågt. Reglerna för detta kan ändras av Folksam Liv. Aktuella regler framgår av information vid tecknandet eller av Aktuella regler och avgifter.

Belåning

Rätt till belåning i Folksam Liv finns inte.

Pantsättning

Försäkring enligt dessa villkor är möjlig att pantsätta.

Överlåtelse

Försäkringen får överlåtas till annan person.

H. Ändring av försäkringsavtal

Under vissa förutsättningar kan försäkringsavtal ändras, till exempel vad gäller utbetalningstidpunkt och utbetalningstidens längd. Ändring av gällande försäkringsavtal kan ske enligt de regler Folksam Liv tillämpar vid ändringstidpunkten om inte annat framgår av försäkringsavtalet. Vissa ändringar kräver hälsoprövning.

Avgifter framgår av Aktuella regler och avgifter.

I. Överskottsfordelning och återbäring

En traditionell försäkring berättigar till återbäring, en andel i Folksam Livs överskottsmedel, som utgörs av en konsolideringsfond samt av orealiserade vinster och förluster på placerings- och andra tillgångar. Tillgångarna i konsolideringsfonden kan i enlighet med bolagsordningen efter beslut i styrelsen även användas för att täcka förluster i Folksam Liv. Återbäringen utgör således del av bolagets riskkapital och är inte garanterad. Det innebär att eventuella framtida underskott kan leda till att uppkommen återbäring reduceras.

Överskott uppstår om utvecklingen av dödlighet, sjuklighet, driftskostnader och kapitalavkastning totalt

sett blir gynnsammare än vad som antagits vid premieberäkningen. En försäkrings andel i överskottsmedel utgörs av skillnaden mellan försäkringskapital och garantivärde (tekniskt återköpsvärde). Reglerna för beräkning och utbetalning av överskottsmedel kan skilja sig mellan olika typer av försäkringar.

Försäkringskapital

Försäkringskapitalet är en beräkning av det vid varje tidpunkt aktuella värdet på försäkringen. Värdet beräknas med hänsyn till

- premieinbetalningar
- utbetalningar av försäkringsersättning eller återköpsbelopp inklusive tilläggsbelopp
- förräntning
- eventuella avdrag för kostnader för försäkringsrisk
- eventuella tillägg för arvsvinst
- avdrag för driftskostnader
- avdrag för avkastningsskatt som inbetalas av Folksam Liv.

Avdrag för kostnader för försäkringsrisk i försäkring som innehåller efterlevandeskydd beräknas för ålder och kön med hjälp av Folksam Livs faktiska dödlighetsutfall.

För försäkring utan efterlevandeskydd, beräknas arvsvinst på motsvarande sätt. Arvsvinst innebär att

försäkringen tillförs medel på grund av faktisk dödlighet inom försäkringskollektivet.

Avdrag för driftskostnader utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de verkliga driftskostnader som kan hänföras till verksamheten. Utjämning över tiden får ske. Avdragsnivån kan förändras och anpassning ska ske till de verkliga kostnaderna så långt det är möjligt.

Avdrag för skatt utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de skattekostnader som kan hänföras till verksamheten. Utjämning över tiden får ske.

Kollektiv konsolideringsnivå

Den kollektiva konsolideringsnivån är Folksam Livs tillgångar i procent av försäkringskapitalen i verksamheten. Om nivån är 100 procent innebär det en exakt täckning av gjorda åtaganden och återbäring. Uppgift om Folksam Livs konsolideringsnivå kan hämtas från årsredovisningen, som finns på närmaste Folksamkontor eller på www.folksam.se. Målet för konsolideringsnivån fastställs av Folksam Livs styrelse.

Bestämning av återbäringsränta

Räntan bestäms av Folksam Liv för varje månad och kan utjämnas över

tiden på sådant sätt att målet för konsolideringsnivån långsiktigt upprätthålles. Räntan kan variera för olika delbestånd och begränsas av konsolideringskrav, solvenskrav och andra krav enligt lagen om försäkringsrörelse. Om försäkringsavtalet innehåller en antagen ränta, utgör denna en del av återbäringsräntan.

Tilldelning och utbetalning av andel i överskottsmedel som återbäring

Om överskott uppstått under försäkringstiden, kan detta berättiga till utbetalning av tilläggsbelopp utöver utfäst försäkringsbelopp. Tillägg beräknas efter försäkringens andel i Folksam Livs överskottsmedel.

Om inte annat angivits i försäkringshandlingarna eller av senare lämnad information gäller följande:

- Inför utbetalning av försäkringserättning eller återköpsbelopp görs en prövning om andel i överskottsmedel ska ge ett tillägg till utfäst försäkringsbelopp som återbäring.
- Vid engångsutbetalning sker samtidigt utbetalning av återbäring.
- Vid periodisk utbetalning fördelas försäkringskapitalet på samtliga framtida utbetalningar efter att ett matematiskt nuvärde av framtida utbetalningar först beräknats. Nuvärdet baseras på aktuella an-

taganden om ränta, dödlighet, avkastningsskatt och driftskostnader. Prövning av återbäringstilläggets storlek sker därefter kontinuerligt under utbetalningstiden, normalt en gång per år. Om utvecklingen blir sämre än vad som antagits, kan tilläggsbeloppet nedsättas.

J. Efterlevandeskydd

Av försäkringshandlingarna framgår det om försäkringen är tecknad med eller utan efterlevandeskydd, samt karaktären av eventuellt efterlevandeskydd.

K. Förmånstagarförordnande

I förmånstagarförordnandet bestäms vem som ska erhålla försäkringens efterlevandeskydd.

Försäkringstagaren har rätt att fritt välja förmånstigare.

Förmånstagarförordnande – eller ändring av sådant – ska anmälas skriftligt till Folksam Liv. Förordnandet gäller då även om Folksam Liv inte har gjort anteckning i försäkringsbrevet. Förmånstagarförordnande kan inte ändras genom testamente.

Särskilt om kapitallivränta.

Om försäkrad och medförsäkrad saknas eller om förmånstigare saknas

vid den försäkrades död, upphör försäkringen att gälla.

Tolkningsregler

Om inte annat framgår av omständigheterna gäller följande:

Med försäkringstagarens make/registrerade partner avses person med vilken försäkringstagaren vid tidpunkten för dödsfallet var gift/levde i ett registrerat partnerskap.

Med försäkringstagarens sambo avses person med vilken försäkringstagaren vid tidpunkten för dödsfallet sammanbodde under äktenskapsliknande förhållanden. Ingen av dem får vara gift eller registrerad partner.

Sambo måste vara namngiven i förordnandet för att vara förmånstigare.

Om inte annat angivits i förordnandet gäller inte förordnande till förmån för make/registrerad partner när mål om äktenskapskillnad/upplösning av registrerat partnerskap pågår. Förordnande för sambo förfaller när samboendet upphör (även om sambon är namngiven i förordnandet).

Med försäkringstagarens barn avses arvsberättigade barn. I avlidet barns ställe inträder i första hand barnets avkomlingar.

Med försäkringstagarens arvingar avses den eller de som enligt den allmänna arvsordningen i ärvdabalken

är närmast till arv efter den avlidne.

Motsvarande tolkningar görs i förhållande till den försäkrade när förmånstagarförordnandet anger den försäkrades make, barn etcetera.

Avstående

Förmånstagare kan avstå från sin förmånstagar rätt. Avståendet kan göras helt eller delvis och, vid periodiska utbetalningar, även tidsbegränsas. Om avståendet sker villkorslöst och inte annat framgår av förmånstagarförordnandet, inträder den eller de som står närmast i tur som förmånstagare. Avståendet bör göras innan förmånstagaren kan anses ha tillträtt sitt förvärv.

L. Åtgärder för utbetalning eller premiefrielse

Anmälan om dödsfall ska göras till Folksam Liv snarast möjligt. Anmälan om sjukdom eller olycksfallsskada för premiefrielse ska göras inom fyra månader från det att karensen uppfyllts.

De handlingar och övriga upplysningar som är av betydelse för bedömning av försäkringsfallet och Folksam Livs ansvarighet ska anskaffas och insändas utan kostnad för Folksam Liv. Av Folksam Liv begärt läkarintyg bekostas dock av Folksam Liv. För

fastställande av rätt till premiefrielse kan Folksam Liv föreskriva att den försäkrade inställer sig för undersökning hos särskild anvisad läkare.

Medgivande för Folksam Liv att, för bedömning av sin ansvarighet, inhämta upplysningar från läkare, sjukhus, annan vårdinrättning, allmän försäkringskassa eller annan försäkringsinrättning eller annan kommunal/statlig verksamhet ska lämnas om Folksam Liv begär det. Om bedömning inte kan ske på grund av att medgivande inte lämnats, föreligger inte rätt till ersättning. Folksam Liv förbehåller sig rätten att åberopa preskription enligt försäkringsavtalslagen.

Den som gör anspråk på utbetalning ska, om han inte är försäkringsstagare, styrka sin rätt till beloppet.

M. Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser

Utbetalning av försäkringsbeloppet ska ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på beloppet fullgjort vad som åligger honom/henne enligt punkt L. Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit

efter det att sådan utredning avslutats. Utredning ska bedrivas med tillbörlig skyndsamhet.

Vid dröjsmål betalar Folksam Livränta enligt vad som framgår av Aktuella regler och avgifter.

N. Inskränkningar i försäkringens giltighet

Vid självmord, flygning, krig, politiska oroligheter, atomkärnreaktion, terrorhandlingar med mera gäller särskilda nedan angivna bestämmelser beträffande försäkringens giltighet. Om försäkringen enligt dessa bestämmelser inte gäller föreligger dock rätt till försäkringens återköpsvärde och uppkommen återbäring. Inskränkning i försäkringens giltighet hävs, om särskilt avtal härom träffas.

1. Självmord

Innan ett år förflutit från det försäkringen trädde i kraft eller senast återupplivades gäller försäkringen vid självmord endast om det måste antas, att den tagits utan tanke på självmordet.

2. Flygning

Om den försäkrade är förare eller har annan funktion ombord gäller inte försäkringen inte vid dödsfall som, innan tre år förflutit från det att för-

säkringen trädde i kraft, inträffar till följd av militär flygning, avancerad flygning, yrkesmässig provflygning eller – utom Europa – bruks-, skol- eller privatflygning. Försäkringen gäller vid alla slag av flygning om den försäkrade är passagerare.

3. Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller särskild lagstiftning i fråga om Folksams ansvarighet och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie).

4. Deltagande i främmande krig eller i politiska oroligheter utom Sverige

Försäkringen gäller inte vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar då den försäkrade deltar i krig, vilket inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, eller i politiska oroligheter utom Sverige. Försäkringen gäller inte heller vid dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar inom ett år efter sådant deltagande och som kan anses vara beroende av kriget eller oroligheterna. Deltagande i militärt FN-uppdrag räknas inte som deltagande i krig eller i politiska oroligheter.

5. Vistelse utom Sverige vid krig eller politiska oroligheter

Innan tre år förflutit från det att för-

säkringen trädde i kraft, gäller försäkringen inte vid dödsfall eller arbetsförmåga som kan anses vara beroende av krig, vilket inte sammanhänger med krigstillstånd i Sverige, eller av krigsliknande politiska oroligheter och som inträffar då den försäkrade, utan att delta i kriget eller oroligheterna, vistas utom Sverige i område där sådana förhållanden råder. Under de tre första försäkringsåren gäller försäkringen inte heller vid dödsfall eller arbetsförmåga, som inträffar inom ett år efter sådan vistelse och som kan anses vara beroende av kriget eller oroligheterna.

Utbryer kriget eller oroligheterna medan den försäkrade vistas i området gäller inskränkningen inte under de tre första månaderna därefter.

6. Atomkärnreaktion samt biologiska, kemiska och nukleära substanser i samband med terrorhandling

Försäkringen gäller inte för försäkringsfall vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med atomkärnreaktion.

Försäkringen gäller inte heller för försäkringsfall genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är

straffbelagd där den begås eller där försäkringsfallet inträffar och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämma en befolkning
- otillbörligt tvinga offentliga organ eller internationella organisationer att genomföra eller avstå att genomföra viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturer i ett land eller i en internationell organisation.

O. Force majeure

Folksam Liv är inte ansvarig för förlust som kan uppstå om utredning rörande försäkringsfall eller utbetalning fördröjs på grund av krig eller politiska oroligheter eller på grund av lagbud, myndighets åtgärd eller stridsåtgärd i arbetslivet.

P. Personuppgiftslagen

Folksam bolagens verksamhet är försäkring och sparande. Verksamheten står under tillsyn av Finansinspektionen. Datainspektionen har tillsyn över registerhållning.

Huvudansvaret för behandling av dina personuppgifter har det Folksam bolag du har ingått avtal med. Uppgifterna används under avtalets giltighetstid och utbetalningsperiod för

ändamål som är nödvändiga i verksamheten, till exempel premieberäkning, riskbedömning, statistik, marknadsföring och skadeförebyggande åtgärder. Vissa för avtalet grundläggande uppgifter arkiveras även efter avtalets upphörande. Uppgifterna behandlas med sekretess och i överensstämmelse med Folksam's etiska regler.

Dina adressuppgifter och enkla grundläggande uppgifter för ditt avtal hanteras i ett för Folksam-bolagen gemensamt kundregister, vilket bland annat används för automatisk adressuppdatering, samordning av kundinformation och marknadsföring.

För utdrag ur detta register skriver du till Registerutdrag Folksam:
106 60 Stockholm.

Om du skulle upptäcka felaktigheter i dessa uppgifter vänder du dig till ditt närmaste Folksamkontor.

Q. Årlig information

En gång om året lämnar Folksam Liv information om värdet på din försäkring.

Om vi inte skulle komma överens

Det är självklart för Folksam att hålla en god service i alla försäkringsfrågor. Allt vårt arbete ska vara noggrant, omdömesgillt, snabbt och korrekt samt ge full rätt åt alla.

Missförstånd eller problem går inte alltid att undvika. Men erfarenheten visar att många frågor kan klaras upp på ett enkelt sätt genom ett samtal eller kompletterande uppgifter.

Din första åtgärd

Ring eller skriv till den som handlagt ditt ärende på Folksam, så hjälps vi åt att reda ut problemet. Adress och telefonnummer till Folksams kontor finns i dina försäkringshandlingar eller i telefonkatalogens Gula sidor.

Om vi ändå inte kan enas

Beroende på vilken typ av försäkring du har finns det flera möjligheter för dig att få ärendet prövat.

Du kan ta kontakt med *Kundombudsmannen Folksam* om du har frågor om försäkrings- och skadeärenden. Kundombudsmannen är fristående från Folksam och prövar opartiskt om ditt ärende har handlagts på rätt sätt. Postadress 106 60 Stockholm, telefon 08-772 84 30 eller 020-65 52 53, fax 08-772 72 17, e-post kundombudsmannen@folksam.se. Anmälan måste göras senast inom

ett år från det att Folksam lämnat sitt slutliga besked.

Du kan ta kontakt med *Fondombudsmannen Folksam* om du har frågor om ditt fondsparande. Fondombudsmannen är fristående från Folksam och prövar opartiskt om ditt ärende har handlagts på rätt sätt. Postadress 106 60 Stockholm, telefon 020-63 80 32, fax 08-772 72 17, e-post fondombudsmannen@folksam.se. Anmälan måste göras senast inom ett år från det att Folksam lämnat sitt slutliga besked.

När det gäller försäkringsmedicinska frågor rörande liv, sjuk- eller olycksfallsförsäkring kan du själv begära prövning i *Personförsäkringsnämnden*. Blankett för ansökan om prövning beställer du av Folksam eller nämnden. Adress Klara Norra Kyrkogata 33, 111 22 Stockholm, telefon 08-783 98 00, fax 08-783 98 35.

Allmänna reklamationsnämnden, ARN, är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister angående privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör lägre belopp än 2 000 kronor eller medicinska bedömningar. Anmälan till ARN måste göras senast sex månader efter det att Folksam, Kundombudsmannen eller Fondombudsmannen har lämnat slutligt besked.

Adress Box 174, 101 23 Stockholm, telefon 08-555 017 00, fax 08-555 017 01, www.arn.se.

Förutom dessa kostnadsfria möjligheter kan du få ersättningsfrågan prövad av *domstol (tingsrätt)*. Adress och telefonnummer hittar du i telefonkatalogen. Du kan då ofta utnyttja din rättsskyddsförsäkring som även gäller vid tvister med oss. För att du inte ska förlora din rätt till ersättning måste du väcka talan vid domstol. I regel måste det ske inom tre år från det du fått kännedom om att fordringen kunnat göras gällande och i varje fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande.

Om du som privatperson anmält en skada före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam, Kundombudsmannen eller Föndombudsmannen.

Allmänna försäkringsfrågor

I allmänna frågor rörande försäkring kan du vända dig till *Konsumenternas försäkringsbyrå* för råd och hjälp. Adress Klara Norra Kyrkogata 33, 111 22 Stockholm, telefon 08-22 58 00, fax 08-24 88 91.

www.konsumenternasforsakringsbyra.se

I många kommuner finns kommunal konsumentvägledning som ger råd och hjälp i försäkringsärenden. Adress och telefonnummer hittar du i telefonkatalogen.

Allmänna sparandefrågor

Du kan vända dig till *Konsumenternas Bankbyrå* för att få råd och hjälp i frågor gällande sparande.

Adress Klara Norra Kyrkogata 33, 111 22 Stockholm, telefon 08-24 30 85, fax 08-24 58 28, www.konsumententbankbyran.se

Begreppsförklaringar

Arvsvinst

Försäkringen tillförs ett överskott som uppstår genom att personer i försäkringskollektivet avlider.

Förmånstagare

Förmånstagare är den som enligt försäkringens förmånstagarförordnande har rätt till försäkringsbeloppet eller försäkringen.

Försäkrad

Försäkrad är den på vars liv försäkringen gäller.

Försäkringshandlingar

Försäkringsbrev

Innehåller upplysningar om vem som är försäkringstagare, försäkrad och förmånstagare, om försäkringstid, premiebetalningstid och omfattningen av försäkringen.

Vid ändring av försäkring under försäkringstiden framställs tillägg till försäkringsbrevet som sänds till försäkringstagaren.

Försäkringsvillkor

Beskriver de ersättningsmoment som kan ingå i försäkringen. De ersättningsmoment som ingår redovisas i försäkringsbrevet.

Aktuella regler och avgifter

Beskriver de vid varje tidpunkt aktuella regler och avgifter som kan ändras under försäkringstiden.

Försäkringstagare

Den som ingått försäkringsavtal med Folksam och som äger försäkringen. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare.

Försäkringstid

Den tid den försäkrade omfattas av försäkringen.

Garantivärde

(tekniskt återköpsvärde)

Med garantivärde eller tekniskt återköpsvärde avses det vid varje tidpunkt beräknade värdet av Folksam Livs förpliktelser enligt försäkringsavtalet med hänsyn till dittills inbetalda premier.

Medförsäkrad

Den eller de personer utöver den försäkrade på vars liv försäkringen beror. Den försäkrade eller någon av de medförsäkrade måste leva för att försäkringsbeloppet ska utbetalas. Individuellt medförsäkrad måste namnges medan kollektivt medförsäkrade ofta är make/barn och inte behöver namnges.

Premiebetalningstid

Den tid premier ska betalas under försäkringstiden.

Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet fastställs av regeringen varje år och används som underlag vid olika beräkningar till exempel pensioner med mera.

Traditionell försäkring

Försäkring med garanterat försäkringsbelopp, där försäkringsgivaren bestämmer hur försäkringskapitalet placeras inom ramen för försäkringsrörelselagens bestämmelser.

Uppskovstid

Med uppskovstid menas tiden från tecknandet till tidpunkten för utbetalning/utbetalningens början.

Årsdag

Försäkringens årsdag är det datum varje år då ett eller flera hela år har gått sedan försäkringens ikraftträdande.

Återköp

Försäkringen utbetalas i förtid med ett engångsbelopp. Särskilda regler finns som inskränker rätten till återköp.

